



**Sözlüyəm-Tanrının qulu,
Yazdıqlarım həyat yolu.
Ürəyim olsa da dolu,
Bu qədər yaza bildim.**

Adətən, bir şairin şeirlər kitabına rəy yazanda, o şeirlər haqqında söz deyəndə sonuncu şeirdən deyil, kitabdakı ilk şeirlərdən söhbətə başlayırlar. Biz isə söhbətimizə Hüseyn Sözlünün "Bu qədər yaza bildim" şeirlər kitabının lap sonuncu şeirindən, həm də o

təci kimi tanıyırlar. Əlbəttə, bu yazıda söhbət onun şeirlərindən gedir. Və onun istənilən şeirində bəstəçilik ruhu da duyulur.

Etiraf edim ki, mən Hüseyn Sözlünü üzdən yaxşı tanısam da, şeirləri ilə tanış deyildim. Şeirləri ilə tanış oldandan sonra o üz, o sima daha da doğmalaşdı.

Hüseyn Sözlü bir şeirində öz şair obrazını yaradır. Əslində, bu şeir təkə ona aid deyil, söz xiridarı olan, bütün ömrünü şeirə həsr edən şairlərin də obrazıdır:

**Dünyanı yalan tutubdu,
Düz olmaq mənə yazılıb.**

qüssə də, amma o kədər, o qüssə oxucunu pessimizm dalğalarına sürükləmir, işığa doğru can atır. Hərçənd ki, Sözlünün dünyadan, zamanəndən, yaşadığı mühitdən şikayətləri də var, deyir ki: "Bu dövrün üzümə gülmür ki gülmür. Tanrı köməyimə gəlmir ki, gəlmir!", amma başqa şeirlərində başqa bir əhval-ruhiyyənin şahidi oluruq. Dünyada insanı yaşamağa, var olmağa səsləyən ali bir qüvvə var-SEVGİ. Bax, bu sevgi hissələrindən yaranan işığı bizim ürəyimizə çiləyir Hüseyn Sözlü.

**Məhəbbət alovu, közü qəlbimdə,
Qələmim sevgidən yazır əlimdə,**

**Yusun qəlbə dəyən sözü,
Əritsin soyuğu, buzu.
Yaxın eləsin qoy bizi,
Yağsın sevgi yağışları.**

Deyirlər ki, indi XXI əsrdir, daha Leylilik, Məcnunluq dövrü deyil. Doğrudur, zamanə dəyişib, hər sevens qızdan Leyli, hər sevens aşiqdən Məcnun olmağı tələb etmək absurdur.

Amma bu gün sevenslərdə Məcnun dəyanəti, hətta divanəlik dərəcəsinə çatan eşq fanatikliyi, Leyli vəfası olmama-lıdırımı? Hüseyn Sözlünün sevgi şeirlərinə də elə bilərəm, Məcnun ahından, Məcnun divanəliyindən və ən başlıcası,

**Həsrat hopur sözlərimə,
Vətən, sənsiz üşüyürəm.
Duman çökür gözlərimə,
Vətən, sənsiz üşüyürəm.**

**Saçlarımda qəmin dəndi,
Bilən bilir, bu nədəndi.
Vətən sözü isdəndi
Vətən, sənsiz üşüyürəm.**

**Adın mənə qanad verir,
Dözüm verir, inad verir,
Hər ocağın min od verir,
Vətən, sənsiz üşüyürəm.**

Hüseyn Sözlü dənizçi olub, dünyanın çox ölkələrini gəzib-dolaşmış, amma haralarda olursa-olsun qürbəi onu sevindir-məyib, "Döndər məni yurda

HÜSEYN SÖZLÜNÜN ŞEİR ALƏMİ

şeirin sonuncu bəndindən başladıq. Hüseyn Sözlü 171 şeirdən sonra belə qərara gəlir ki, ürəyimdəki sözlərin heç də hamısını yox, bu qədərini yaza bildim. Amma nə qədər təvazökarlıqla deyilsə də, Hüseyn Sözlünün sözü hələ bitməyib, indi qədər on şeir kitabı çıxıb, hər kitabda da sözünü bitirməyib və indii bu kitabdan sonra da Allahın şair bəndəsi Hüseyn Sözlü yenə ürəyini boşaldacaq, amma yenə o ürək dolu qalacaq.

Mənim mənəvi ustadlarımdan biri Əkrəm Cəfər yazırdı: "Həqiqi şeir insan qəlbini canlı aynası, gözəl sənətlərin ən gözəlidir. Şeirdə həm musiqinin ahangı, ritmi, həm rəsmi rəngarəng daxili cazibəsi, həm heykəltəraşlığın füsunkar hüsnü vardır. Şeir insan ruhunun dilidir. Şeir gözəl, incə, dərin fikirlərdən hissələr, hissələrdən fikirlər doğuran sənət əsəridir. Gözəl şeir qəlbə qanın cərəyanını çəkib aparan, o cərəyanı ritmə, ahəngə, musiqiyə çevirən bir sənətdir".

Hüseyn Sözlünün şeirlərini oxuyanda da o ahəngi, o ritmi, o hissələri, o duyğuları izləyə bildim.

Kitaba ön söz yazan tənqidçi həmkarım Əsəd Cahangir doğru buyurur ki: "Hansı mövzuda yazılmasından asılı olmayaraq Sözlünün əksər şeirləri üçün qulağa xoş gələn bir axıcılıq, bir melodizm səciyyəvidir və bu, təbiidir. Çünki söhbət sadəcə şairdən yox, sözün səsin vəhdətini daşıyan bəstəkar şairdən gedir. Elə bəstəkar ki, el şənliklərinin bəzəyi olan neçə-neçə mahnının müəllifidir".

Elədir ki, var-Hüseyn Sözlü 200-ə yaxın mahnının müəllifidir və onu təkə Azərbaycan da deyil, Türkiyədə də bir bəs-

**Sinəsində çalın-sarpaz
İz olmaq mənə yazılıb.**

**Pisi görcək tanıyıram,
Amma yenə sınayıram.
Haqsızlıq görcək yanıram,
Köz olmaq mənə yazılıb.**

**Yalanlara sinə gərdim,
Pislikləri yuyub sərdim.
Hər kəsin deməkçün dərdin
Saz olmaq mənə yazılıb.**

**Əyridi çox sözün himi,
Bilmirəm qınayım kimi.
Şair Hüseyn Sözlü kimi
Söz olmaq mənə yazılıb!**

Bu şeirdə Hüseyn Sözlünün şair məramı ifadə olunub. Həyat gözəldir, dünya gözəliyi, insan Allahın ona verdiyi ömrü sonacan bu amalla yaşamaqdır ki, bir gün dünyadan köçəndə izi qalsın. Doğrudur, bu şeirdə dünyanı bürüyən haqsızlıqdan, yalandan, pisliklərdən danışılır, amma Hüseyn Sözlünün şeirləri öz nikbin pafosu, həyat eşqi ilə coşur-daşır.

Bu gün çox şairlərimizin şeirlərində həyatdan, yaşayışdan küskünlük, hər xırda mənəvi böyüdü kədər dənizi yaratmaq qədər narazılıq motivləri ilə rastlaşırıq. Hüseyn Sözlünün şeirlərində isə nikbinlik çalarları yaşayır. Yaşadığımız bu həyat doğrudan da, təzadlıdı, son dərəcə mürəkkəbdə, deyək ki, şikayətlənməyə, etiraz etməyə hər cür əsasımız var, amma şair təkə bunun üçün müdafiə ayağına tikan batanda sızıltısı aləmi götürsün, nədənsə bir narazılığı baş qaldıranda fəryad qoparsın, yox, şair bunun üçün sözə sarılmayıb. Hüseyn Sözlü də bunu yaxşı dərk edir. Onun şeirlərində kədər də var



**Sevirəm kəlməsi hələ dilimdə,
Sevgiyə döyünən bir ürəyim var.**

**Sözlüyəm, etmirəm yaşdan şikayət,
Yoxdur bu sevgiyə, yoxdur nəhayət,
Etmisəm, edirəm eşqə ibadət,
Sevgiyə döyünən bir ürəyim var.**

Hüseyn Sözlünün lirik qəhrəmanı - əslində, bu lirik qəhrəman şairin özüdür- XXI əsrin övlədir. XXI əsrdə-bu qloballaşma, super elmi -texnika əsərində Qızılqüllə hər anı müharibə alovu saçan Güllənin mübarizəsindən söhbət gedə bilərmi? Zənnimcə, dünyanı nə qədər od, alov, vəhşilik, qəddarlıq, azman dövlətlərin qanlı niyyətləri bürüsə də, insanların ürəyində sevgi alovunu söndürə bilməz. Yenə böyük mütəfəkkir Hüseyn Cavidin "Mənim tanrım gözəllikdir, sevgidir" həqiqətinə sığınırıq. Hüseyn Sözlü də dünyaya sevgi gözü ilə baxır hətta yağışa da, küləyə də, dənizə də, dağa da ürəyindən boylan sevginin gur işığıyla nəzər salır:

**Ayrılmazın bir an belə,
Sevənlərin baxışları.
Məhəbbətin yollarına
Yağsın sevgi yağışları.**



Məcnun dəyanətindən şəmlər, çinqilər qonubdu.

**Dedim ayaq saxla, bir dinlə məni,
Dilimdə dondurdu sözü, kəlməni.
Qorxmursan yandırıb yaxacaq səni?
Sinəmdəki bu aha bax, bu aha!**

Tənqidçi həmkarım Əsəd Cahangir çox doğru qeyd edir ki, Hüseyn Sözlünün sevgi şeirlərində zərif humor, incə zarafat ovqatı da diqqəti cəlb edir və bu cəhət onun şeirlərinə nikbin ruh gətirir, oxucunu usandıran saxta, trafaret, patetik kədərdən xilas edir. Misal da gətirir:

**Çiçəkdi, kim əkib, bunu kim dərib?
Mələkdə, Tanrının özü göndərib!
Qəlbimin tellərini saza döndərib,
"Ruhani" üstündə çaldı bu ceyran!**

Sevgilərin ən alisi isə Vətən sevgisidir. Hüseyn Sözlü bütün şeir kitablarında bu ali və müqəddəs sevgidən dönə-dönə söz açır.

Mənim fikrimcə, onun Vətən sevgisini bəyan edən şeirləri içərisində bir şeir daha çox diqqət çəkir. Bu şeir onun yaradıcılığında Vətənə sevginin yeni bir çalarındır:

sarı" deyib, "Götür, bu Sözlünü qurbanlıq elə, Əzəlim, sonluğum Vətəndir, Vətən!" söyləyib. Hüseyn Sözlü həm də Vətən təbiətinin gözəlliklərindən yazır və onun təbiətə həsr etdiyi şeirlərində də bir özünə-məxsusluq duyulur. "Lalələr" şeiri sanki bir rəssamın çəkdiyi tabloya bənzəyir:

**Kimi görüb qızarmırsız,
Qız tək həyalı lalələr?
Gözəlliyə bürümüsüz,
Yamacı, yalı lalələr!**

**Yel əsdikcə gedirsiniz
Çəməndə yallı lalələr!
Kimin üçün darıxırsız,
Şirin xəyalı lalələr?**

Hüseyn Sözlünün yeni kitabında "Çoxu bu dünyanı günahkar sanır" başlığı altında bir qisim şeirlər toplanıb və o şeirlərdə "Şair-Dünya- Cəmiyyət-İctimai Həyat paralelləri öz əksini tapır. Həmin şeirlərdə şairin ovqatı müxtəlif rənglərə, çalarlara bürünür. Şair yetmiş iki yaşından, dünyanın istisini-soyuğunu dadmış, çox çətinliklərdən keçmiş, amma hər çətinliyə də sinə gərən bir ömrün mənəvi bioqrafiyasını vərəqləyir. Dünyadan şikayətlən-sə də, bəzən yaşadığı mühitdə haqsızlıqlarla üz-üzə gəlsə də, yenə nikbinliyini, yaşamaq eşqini itirmir. Və Hüseyn Sözlünün yeni şeirlər kitabı haqqında qeydlərimizi də onun nikbinlik saçan bu misraları ilə bitirək:

**Bu dünyanın yalanını, düzündü,
Bir-birindən seçə-seçə yaşadım.
Tufanlar adladım, boranlar keçdim,
Od-alovdan keçə-keçə yaşadım.**

**Ötəni, keçəni hey yada saldım,
Elin dərdlərini qələmə aldım.
Sözlüyəm, sözümə mən sadıq qaldım,
Siz deyən, dostlarım, necə yaşadım?**